

Lidskrift „Framtiden“ af 1871, Side 58 — det er navnlig Side 58, at disse Oplysninger findes —, og siden den Tid har man ofte haat Leilighed til at beklage sig over, at der ikke findes en gjensidig Rejsbeskyttelse. Jeg skal kun fremdrage et ganske enkelt Exempel, idet jeg skal anføre, at Biskop Martensens kristelige Ethiks 1ste Del meget hurtigt blev oversat paa Svensk, og kunde saaledes naturligtvis af den Grund sælges meget billigere i Sverrig end i Danmark. En dansk Forfatter har ikke uvigtigt brugt det Udtryk, at det var farligere at rejse over Sundet og blive oversat, end at rejse fra Jerusalem til Jericho og falde i Nøveres Hænder, thi det er ikke alene Oversættelsen og det Tab, som derved lides, som det dreier sig om; men en Forfatter, som bliver oversat fra Dansk til Svensk eller fra Svensk til Dansk, bliver tillige meget ofte radbrækket; thi, om der end finder en vis Lighed Sted imellem de to Bogmaal, saa findes der dog en Mængde — jeg kan gjerne falde dem — „Faldgruber“, saaledes at de latterligste Misforstaaelser finde Sted, og det er i allerhøjeste Grad uebhageligt for en Forfatter at blive mishandlet i den Grad. Jeg har gjort denne lille Afstikker, fordi jeg syntes, det var passende at anbringe disse Oplysninger her. — Jeg fortsætter nu med Hensyn til, hvad der er foretaget i Sverrig, for at faae Grundlovens Bestemmelse om Eftertryk forandret, hvilken var en Hindring for at faae Forholdet ordnet. Jeg har omtalt, at sidste Gang, da Sagen var bleven forelagt for den svenske Rigsdag, var den 10de Oktober 1844. Den 15de November 1847 aabnedes atter en svensk Rigsdag, som var samlet indtil den 24de Oktober 1848, og det hvilende Forslag om en Grundlovsændring med Hensyn til Trykfrihedsloven blev nu anden Gang vedtaget, men kun af de tre Stænder, nemlig af Adelen, Geistligheden og Borgerstanden, ikke af Bondestanden, som dengang modsatte sig ethvert Forslag, som gik ud paa en Ændring i Grundloven. Da dette var sket, udtrykte den svenske Minister, Baron Ihre sin Veklagelse til den danske Gesandt i Stockholm; og denne Meddelelse gik videre fra Kancelliet til det nu oprettede Kirke- og Undervisningsministerium ved Kancellistrivelse af 30te Marts 1848. Det næste Forsøg, som blev gjort i den svenske Rigsdag, var i 1856 ved et privat Forslag af Laube. Det gik denne Gang omtrent til paa lignende Maade som forrige Gang; det førte heller ikke til Noget; men med Hensyn til Forslagets nærmere Skjæbne skal jeg henvise til den oftnævnte Afhandling af Hedin, Side 58. Smidler tid var der i Danmark foregaaet Noget, som vistnok vil have haft en ikke ringe Indflydelse paa, at Sagen fik en raskere Gænge. Der blev nemlig i Kjøbenhavn fra den 22de til 24de Juli 1856 holdt et saakaldet „almindeligt“ Boghandlermøde,

som imidlertid paa Grund af den meget levende Deltagelse fra de to andre nordiske Riger senere blev kaldet det første „skandinaviske“ Boghandlermøde. Dette Møde indgik med et Andragende til Regjeringen om at faae en ny Eftertrykslov, og Regjeringen fik en yderligere Tilskyndelse ved en Forespørgsel, som blev stillet den 19de Februar 1857 af det daværende Medlem for Præstø Amts 2den Valgkreds, D. P. Olsen, om den literære Eiendomsret. Vi fik da Loven af 29de December 1857, hvis § 23 bestemmer: „Nærværende Lovs Bestemmelser kunne under Forudsætning af Gjensidighed ved kongelig Anordning ganske eller tilbørlig gøres anvendelige paa de andetskeds udgivne Værker“. Saa vidt jeg veed, er Frankrig dog den eneste Stat, med hvilken der finder et Gjensidighedsforhold Sted med Hensyn til Eftertryk, — hvilket dog naturligvis gjælder de Landsdele, som hørte til Monarkiet, saasom Holsteen, Slesvig o. s. v. Den næste Gang, da der foretoges et Støb, for at bringe denne Sag videre frem, var i 1865. Det var den gamle, senere afdøde Professor Elias Fries i Upsala, som henvendte sig til den dengang bestaaende „Nordiska Nationalföreningen“ i Stockholm, hvilken Forening nedsatte et Udvalg den 6te April 1865, og derfra udgik saa Stødet, saavidt jeg har kunnet erfare, omtrent samtidig til de tre nordiske Riger, idet nemlig den bekendte Forfatter August Blanche paatog sig at bringe Sagen for i den svenske Rigsdag. Den blev fremmet samtidig i Norge og ligeledes i Danmark, idet Landstingsmand Hasle den 11te December 1865 indbragte et Lovforslag med Hensyn til Beskyttelse af danske og svenske Skrifter gjensidig. Dette Forslag blev Spiren til § 7 i Loven af 23de Februar 1866. Den 4de Juni 1866 udkom der ogsaa en norsk Lov, som senere kaldt bort derved, at Norge fik en ny Lov. Derimod ledebe Forsøget ikke til noget Resultat i Sverrig. For at forstaa § 7 i den danske Lov af 1866 maa man se hen til § 5 i Eftertryksloven af 1857, som siger: at „den, der oversætter et Skrift fra et andet Sprog, anses for sin Oversættelses Vedkommende som Forfatter“. Nu bestemmer § 7 i Loven af 1866, at „uanset“ den Bestemmelse, som jeg oplæste, „skal under Forudsætning af Gjensidighed den, der i Sverrig udgiver et svensk Skrift, have samme Varn mod Oversættelser her i Riget som mod Eftertryk“, dog under Sagtagelse af visse Betingelser, som nævnes i de følgende Paragrafer, og som kun skulle træde i Kraft, naar Gjensidighed var opnaaet. Disse ere imidlertid ikke traadte i Kraft, og det er nærmest Grunden til, at jeg har indbragt denne Forespørgsel. Jeg skal senere komme til at begiunde, hvorfor jeg ikke ønsker, at de nogeninde skulle komme til at træde i Kraft; jeg tror, de ere forældede, og at man lettere kan sætte det Bedre i Stedet, som man nu har faaet i Sverrig og Norge.